

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Liberec

Inspekční zpráva

Základní škola Poniklá

512 42 Poniklá 148

Identifikátor školy: 600 099 199

Termín konání orientační inspekce: 13. - 15. března 2001

Čj.	085 159/01-5023
Signatura	oh5cu103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní školu v Poniklé navštěvuje aktuálně 138 žáků v osmi ročnících s pádově z Jestřabí, Roudnice a Víchové nad Jizerou. Spojenými ročníky jsou čtvrtý a pátý. Součástí školy bez právní subjektivity jsou dle zřizovací listiny školní družina a školní jídelna. Škola měla v letech 1996 - 1999 udělenou výjimku MŠMT ČR ze zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), v platném znění ve smyslu § 6 odst. 5, neboť nesplňovala zákonem stanovený průměrný počet žáků na třídu. Počínaje školním rokem 1999/2000 dosáhla takového počtu žáků, že výjimka již nebyla aktuální.

Poslední inspekce se ve škole uskutečnila v dubnu roku 1997 a byla zaměřena na opodstatněnost tehdy udělené výjimky a úroveň vedení předepsané dokumentace. Současná orientační inspekce se zaměřila na hodnocení výuky českého jazyka a matematiky na I. stupni a společensko-vědních předmětů (občanská výchova, dějepis, zeměpis) na II. stupni. Okrajově se dotkla jednotlivých aspektů řízení školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve škole působí 12 pedagogických pracovníků s délkou praxe od dvou do šestatřiceti let. Na I. stupni je z celkového počtu 114 vyučovaných hodin zajištěna 90 % odborná a pedagogická způsobilost, na II. stupni ze 115 vyučovaných hodin činí pedagogická a odborná způsobilost 60 %. Stoprocentní kvalifikovanost je zajištěna v 1. ročníku a v povinných předmětech anglický jazyk, občanská, tělesná a hudební výchova, ve volitelných předmětech seminář a praktika z přírodovědných předmětů a konverzace v anglickém jazyce. Z nepovinných předmětů je žákům nabízeno náboženství římsko-katolické ve všech ročnících. Jako cizí jazyk je vyučována angličtina od 4. ročníku v tříhodinové týdenní dotaci.

Škola vyučuje podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2 ve smyslu úprav a doplňků MŠMT ČR ze dne 25. 8. 1998 čj. 25018/98-22 s platností od 1. 9. 1998. Hodinové dotace jednotlivých předmětů jsou v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu. K výuce je užíváno učebnic a pracovních sešitů s platnými schvalovacími doložkami MŠMT ČR. Vyučující mají zpracované tematické plány s časovým rozvržením učiva jednotlivých předmětů. Integrovaní žáci vykazováni nejsou, čtyři žáci mají odklad školní docházky. Pitný režim je zajištěn podáváním čaje a prostřednictvím akce „Školní mléko“.

Materiálně-technické zabezpečení školy je dostačující pro realizaci zvoleného vzdělávacího programu. Škola disponuje odbornými učebnami pro fyziku, chemii a výpočetní techniku a pracovní vyučování. Tělesné výchově slouží tělocvična s nářadovnou, kterou využívají i další tělovýchovné organizace v obci. Za poslední období prošla škola částečnou rekonstrukcí (izolace proti zemní vlhkosti, nová fasáda, oplocení zahrady). Vyasfaltováno bylo prostranství před budovou. Došlo rovněž ke zlepšení estetiky interiéru chodeb i tříd. Vzhledem k nedostatečným finančním možnostem nebyla realizována výraznější modernizace učebních pomůcek a didaktické techniky. Postupně je vybavování novými učebnicemi a výpočetní technikou, kdy se podařilo získat osm starších PC.

Český jazyk a matematika na I. stupni

Navštíveno bylo šest vyučovacích jednotek (třikrát český jazyk, třikrát matematika) u tří vyučujících. Český jazyk je ve II. třídě vyučován pouze v pedagogické způsobilosti, stejně jako matematika ve III. třídě. V I. a IV. třídě (spojené ročníky 4. a 5.) je způsobilost k výuce obou předmětů úplná. Tato skutečnost nijak neovlivnila kvalitu výuky. Vyučující mají zpracované časově tematické plány učiva, probíraná látka (český jazyk - opakováním tvrdých souhlásek, vyjmenovaná slova, základní větné členy a slovesa, matematika - numerace do 20, jednotky délky, desetinná čísla) korespondovalo s požadavky osnov, cíle hodin odpovídaly aktuálnímu složení tříd, zohledňování byli žáci slabší, zvýšená pozornost byla věnována žákům nadaným, pro které byly v zásobě připraveny rozšiřující úkoly. Všichni učitelé byli na hodiny pečlivě připraveni. Výuka probíhala v kmenových třídách vybavených starším, ale funkčním školním nábytkem, vyzdobených žákovskými pracemi a květinami. Esteticky rušivě působily nenatřené radiátory a oprýskaná barva dveří.

V hodinách byly užívány běžné pomůcky (různé druhy měřidel, číselná osa, nástěnné obrazy mluvnických pravidel). V I. třídě s netradičním uspořádáním lavic byl využit hrací koberec. Vyučující dbali zásad psychohygieny při sezení a psaní, zařazeny byly relaxační chvilky, k písemnému prověřování v jazyce docházelo až po náležitém ústním procvičení. V matematice byl položen důraz na logické pochopení číselné řady, převodu zlomku na desetinné číslo a naopak. Řešené slovní úlohy měly praktický charakter.

Organizace hodin sledovala přiměřenou vytíženost všech žáků. Ve spojeném 4. a 5. ročníku byly pravidelně střídány přímé a nepřímé činnosti v obou odděleních. Použité vyučovací metody podněcovaly aktivitu žáků (samostatná práce s učebnicí, manipulace s číselnými i gramatickými kartami, žákovský referát). Funkčně bylo pracováno s učebnicemi vydavatelství Alter, Fortuna a Prodos. Z metodického hlediska by bylo vhodné sjednotit učebnice v jednotlivých ročnících tak, aby byla zajištěna vyšší kontinuita spirálovitě probíraného učiva. Přiměřený prostor byl věnován opakování, pochopení vzájemných gramatických a matematických vztahů i poznatků ze samostatné četby.

Hodiny byly vhodně motivovány. Slovní, převážně kladné hodnocení, posilovalo sebedůvěru žáků. Všichni vyučující projevovali velmi hezký vztah k dětem, kterým zároveň zajišťovali diferencovaný přísun zadávaných úkolů. Písemnosti žáků jsou učiteli řádně kontrolovány, jejich grafická úroveň je dobrá.

Úroveň výuky českého jazyka a matematiky na I. stupni je velmi dobrá.

Společensko-vědní předměty na II. stupni

Sledovány byly předměty dvakrát občanská výchova, dvakrát zeměpis a jedenkrát dějepis celkem u tří vyučujících. Občanská výchova je vyučována v plné odborné a pedagogické způsobilosti, zeměpis a dějepis pouze ve způsobilosti pedagogické. Tento fakt však v žádném případě neovlivňoval velmi dobrou kvalitu výuky právě těchto předmětů. Časová dotace i obsah probíraného učiva (občansko-právní vztahy, druhy a rozdělení majetku, obyvatelstvo Eurasie, průmysl ČR, život ve Spartě a Aténách) jsou v souladu se schválenými učebními dokumenty a odpovídají časově-tematickým plánům.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, z nichž jedna slouží jako polo odborná pro přírodopis, zeměpis a dějepis, druhá (odborná) pro chemii a výpočetní techniku. V porovnání s I. stupněm je celková estetická úroveň těchto tříd nižší. Členění hodin do jednotlivě na sebe navazujících částí respektovalo zásady psychohygieny a vycházelo z přirozených potřeb většiny žáků.

V občanské výchově nebylo využito žádných pomůcek (kromě učebnic), výuka probíhala na bázi frontálnosti výkladu vyučujícího s prvky řízeného rozhovoru a uváděním praktických příkladů, které však nebyly podpořeny názorem. Hodiny zeměpisu a dějepisu byly zpestřeny řadou předem namnožených doplňujících materiálů, užity byly mapy, historické a zeměpisné atlasy, funkčně bylo pracováno s učebnicemi jako s pracovním nástrojem a zdrojem informací. Vhodně byly využity soudobé geopolitické souvislosti s uplatněním vzájemných mezipředmětových vztahů. Důraz byl položen na odpovědi žáků celými větami, s dostatečným prostorem pro vyjádření jejich vlastních názorů.

Hodiny se vyznačovaly přátelskou, ale pracovní atmosférou, zaznamenány byly velmi dobré znalosti žáků i zaujetí učitelů pro daný předmět. Sešity slouží žákům jako jeden ze zdrojů domácí přípravy, jejich grafická úroveň je dobrá.

Úroveň zhlédnutého bloku společensko-vědních předmětů je velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkem bylo hospitováno v 11 hodinách na obou stupních. Sledované skutečnosti v jednotlivých navštívených předmětech byly hodnoceny pozitivně. Plánování výuky v podmínkách realizovaného vzdělávacího programu Základní školy je vynikající. Materiální zabezpečení výuky českého jazyka a matematiky na I. stupni je průměrné, zeměpisu a dějepisu velmi dobré, občanské nauky průměrné. Personální podmínky nesplňují v plném rozsahu požadavky vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, kvalita výuky tím však není nijak dotčena. Psychohygienické zásady jsou uplatňovány, organizace, formy a metody práce jsou adekvátní zvláštností pojetí výuky na obou stupních, motivace, hodnocení, vzájemná komunikace a interakce mezi žáky a vyučujícími je velmi dobrá.

Celková kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech na obou stupních školy je velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy má zpracovanou koncepci rozvoje školy v oblasti výchovně-vzdělávací, mimoškolních aktivit a materiálně-technického zabezpečení provozu. Základní prioritou je zajištění zákonem stanoveného průměrného počtu žáků na třídu tak, aby škola již nemusela žádat MŠMT ČR o udělení výjimky. Tato koncepce byla zároveň stěžejním dokumentem jeho druhého čtyřletého funkčního období. V současné době proběhlo jeho hodnocení referátem školství Okresního úřadu v Semilech dle Pokynu ministra školství mládeže a tělovýchovy k provádění periodického hodnocení práce ředitelů škol čj. 27 209/96-60 s kladným výsledkem a potvrzením ve funkci na další období.

Roční plán není zpracován v písemné formě, hlavní úkoly jsou stanoveny na zahajovací pedagogické radě v kapitole „Soubor pedagogicko-organizačních opatření“. Kontrola je průběžná. Plánování výchovně-vzdělávacího procesu vychází ze vzdělávacího programu Základní škola. Žákům je k dispozici nepovinný předmět náboženství římsko-katolické, formou

zájmových útvarů jsou nabízeny kroužky anglického jazyka od 3. ročníku, výtvarný, recitační, pěvecký, sportovní pro žáky všech ročníků a výpočetní techniky pro žáky 2. - 9. ročníku. Zájmové organizace v obci provozují kroužky hasičský a sportovní se zaměřením na fotbal. V rámci volitelných předmětů jsou vyučovány konverzace v anglickém jazyce, seminář a praktika z přírodovědných předmětů a technické kreslení. Týdenní dotace hodin povinných a volitelných vyučovaných předmětů jsou v souladu s učebním plánem uvedeného vzdělávacího programu. Ve škole jsou zařazeni čtyři žáci (cizí státní příslušníci), kterým je věnována individuální péče hlavně v jazykové oblasti.

Na dobré úrovni jsou zpracovány plány v oblasti prevence protispolečenských jevů (drogová závislost, šikanování mezi žáky), jejichž plnění má neformální charakter.

Plánování je hodnoceno jako průměrné.

Organizování

Organizace života školy je zakotvena v „Řádu školy“. Vyučování začíná v 8:10, poslední hodina končí v 14:45 hodin v závislosti na autobusových spojích. Vzhledem k nižšímu počtu žáků i učitelů nemá ředitel jmenovaného zástupce. Ze stejného důvodu nejsou ustanoveny ani předmětové komise. Všechny provozní a pedagogické problémy jsou řešeny v rámci pedagogických rad nebo na operativně svolaných poradách. Při škole je ustanovena od roku 1995 devítičlenná Rada školy.

Pracovníci školy mají umožněn přístup ke všem potřebným informacím, údaje veřejnosti jsou poskytovány na základě dokumentu rozpracovaného zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. Osobní údaje o žácích, pedagogických i provozních zaměstnancích jsou zabezpečeny proti zneužití. Vnější informační systém je zajištěn prostřednictvím sdělení rodičům v žákovských knížkách a v notýscích. Schůzky pro rodiče jsou organizovány dvakrát do roka. V případě potřeby mohou zákonní zástupci navštívit školu kdykoli. Žáci vydávají svůj časopis „Poškolák“, který informuje formou článků, rozhovorů, kreseb a fotografií samotných žáků i vyučujících rodičovskou i širší veřejnost o aktuálním dění ve škole. Žáci se průběžně účastní nejrůznějších soutěží a sportovních akcí v rámci okresu, jako jsou olympiády v českém a anglickém jazyce, soutěže mladých historiků, hlídky mladých zdravotníků, dopravní a ekologické soutěže KRNAPu či Atletického poháru žactva, Poháru rozhlasu, Jilemnické laťky a O nejvšestrannější IV. třídu Jilemnicka.

Na veřejnosti se škola prezentuje pořádáním besídek, divadelních představení a výstavou samostatných projektů vytvořených podle učebnice angličtiny Project English.

Organizování chodu školy je na velmi dobré úrovni.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení pracovníků vychází z jejich přirozené iniciativy v oblastech života školy, které jsou jim svým charakterem blízké. Motivace je založena na vzájemné spolupráci ředitele školy s pedagogickými i provozními zaměstnanci a na velmi dobrých interpersonálních vztazích. V maximální míře je při přidělování hodinových úvazků využívána odborná způsobilost vyučujících včetně podpory jejich dalšího vzdělávání (dálkové studium matematiky, kurz dyslektických asistentek,) u akreditovaných institucí i individuálního studia odborné literatury. Pro přiznávání nenárokových složek platu má ředitel školy stanovena kritéria jak pro pedagogické, tak i provozní pracovníky. Jejich hodnocení je pravidelné formou osobního

rozhovoru vždy k 1. září příslušného školního roku. Sebehodnocení školy je obsaženo ve výroční zprávě.

Začínající pedagogové nacházejí didaktickou a metodickou pomoc nejen u ředitele, ale i u dalších zkušených učitelů.

Oblast vedení a motivování pracovníků školy je hodnocena jako velmi dobrá.

Kontrolní mechanismy

Oblast kontroly je soustředěna především do hospitační činnosti ředitele. U každého vyučujícího vykoná hospitaci nejméně ve čtyřech hodinách do roka. Z těchto zhlédnutých hodin jsou pořizovány záznamy, je veden následný pohovor s cílem analyzovat nedostatky a hledat společné cesty k jejich odstranění. Pozornost je věnována průběžnému plnění osnov a tematických plánů, úrovni vedení třídní dokumentace i grafickému projevu žáků.

Ředitel zadává pravidelně v VIII. a IX. třídě vědomostní prověrky, ostatní prověřovací práce jsou vyučujícími zadávány čtvrtletně, systematicky je prováděn rozbor chyb. Závěry výsledků jsou projednávány na pedagogických radách.

Revize elektroinstalace, kotle topení, tělovýchovného nářadí, hasicích přístrojů a dalších zařízení podléhajících pravidelné kontrole jsou prováděny cyklicky dle příslušných smluv sjednanými s oprávněnými subjekty.

Systém kontroly je vytvořen. Hodnocení je velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Celková kvalita řízení školy bez právní subjektivity je efektivní. Obsahuje prvky vzájemné spolupráce všech pracovníků školy. Hodnocení je velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Ředitel školy pravidelně sleduje čerpání rozpočtu přiděleného prostřednictvím referátu školství Okresního úřadu v Semilech i prostřednictvím zřizovatele. Rozpočet na fiskální rok 2001, který škola obdržela těsně před konáním inspekce, sleduje vládou nařízené navýšení mzdových prostředků pedagogickým i provozním pracovníkům s průměrným nárůstem 8,45 % za předpokladu, že zůstanou od září 2001 dva spojené ročníky. V oblasti čerpání ostatních neinvestičních prostředků je však zkrácen oproti loňskému roku více jak o 3000 Kč. Plánovaná a jen částečně realizovaná obměna učebnicového fondu je tak ohrožena.

Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu i prostřednictvím zřizovatele jsou čerpány maximálně efektivně.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Zřizovací listina školy ze dne 24. 3. 1992, čj. 170/92-x/5
- Rozhodnutí o zařazení do sítě ze dne 30. 5. 1996, čj. P-20/96-Či-00 ve smyslu poslední provedené změny ze dne 1. 9. 1999, čj. P-914/99-Kp
- Zřizovací listina Rady školy ze dne 1. 12. 1995 čj. 767/95-X/5
- Třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy hospitovaných tříd pro škol. rok 2000/2001
- Zápisy z pedagogických rad
- Personální dokumentace ped. prac.
- Evidence stížností
- Kniha návštěv
- Kniha úrazů
- Protokoly o komisionálních zkouškách za škol. rok 1999/2000
- Koncepce rozvoje školy
- Dokument o poskytování informací na základě zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím rozpracovaný do podmínek školy
- Řád školy
- Kritéria hodnocení pracovníků školy
- Minimální program protidrogové prevence
- Preventivní program školy v oblasti primární prevence zneužívání návykových látek
- Školní časopis „Poškoláček“ - číslo 22 - prosinec 2000
- Podkladová inspekční dokumentace
- Grafické projevy žáků, žákovské knížky, notýsky
- Hospitační záznamy ČŠI

ZÁVĚR

Od konání poslední inspekce ve škole v dubnu roku 1997 došlo k těmto **pozitivním změnám**:

- Škola již nepotřebuje výjimku MŠMT ČR k nedostatečnému průměrnému počtu žáků na třídu,
- došlo ke zřízení počítačové učebny s postupným vybavováním staršími PC,
- výrazně se zlepšila estetická úroveň interiéru školy,
- zřizovatel realizoval další údržbu školní budovy (fasáda, oplocení, vyasfaltování prostranství atd.).

Podmínky vzdělávání a průběh vzdělávání:

Vzdělávání je realizováno ve standardních materiálních a personálních podmínkách s dobrým sociálním zázemím, širší nabídkou vzdělávacích a mimoškolních aktivit.

Celkem bylo hospitováno v 11 vyučovacích jednotkách vybraných předmětů na I. a II. stupni s hodnocením v rozmezí průměrný až vynikající. Vyučující přistupovali ke své práci zodpovědně s výrazně pozitivním vztahem ke svěřeným žákům.

Podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako průměrné, průběh vzdělávání jako velmi dobrý.

Řízení školy:

Problematika řízení je založena na každodenní spolupráci ředitele školy a všech pedagogických i provozních zaměstnanců. Jsou vytvořeny funkční řídicí nástroje. Finanční prostředky, se kterými škola hospodář, jsou vynakládány efektivně.

Řízení školy je hodnoceno jako velmi dobré.

Celkově plní škola svoji funkci ve sledovaných oblastech za uplynulé období velmi dobrým způsobem.

Doporučení:

Při plánované obměně učebnicového fondu by z metodického hlediska bylo vhodné sjednotit učebnice matematiky a českého jazyka na I. stupni v jednotlivých ročnících tak, aby byla zajištěna vyšší kontinuita spirálovitě probíraného učiva.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

**Školní inspektoři
a další zaměstnanci ČŠI:**

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Vedoucí týmu

Mgr. Pavel Antoš

Antoš, v. r.

V Semilech dne 10. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. dubna 2001

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Vladimír Vinklář

Vinklář, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy: Okresní úřad Semily	7. 5. 2001	085 212/01-5023A
Zřizovatel: Obecní úřad Poniklá	7. 5. 2001	085 212/01-5023B
Rada školy: ZŠ Poniklá	7. 5. 2001	085 212/01-5023C

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	-----